

798634).

Vist també com a símbol de tota cosa bròfega, repel·lent: «Com me'n vaig, tot són clavells / i passions ben badades; / i com torn són sopegades, / parets altes i murades, / mates, pinars i *revells*» (Moll, *Amoroses*, 41); «El salvatgisme novell / de la culta i sàvia Europa / té arrambatges de *ravell*. / per menjar millor la popa / mos despulla de la pell!», escrivia previsorament PdA Penya (*Poe Pop*, p. 101) cinquanta anys abans de 1938, i 70 abans de les bases protectorals.¹⁰ En molts punts del Princ. el mateix se'n diu *un bordís d'olivera*, on la base semàntica no és gaire diferent, car també amb *bord* solem distingir les plantes de mena aspra, imperfecta.

Els tècnics agrícoles de la Manc. ho posen com si en-¹⁵ cara s'usés amb caràcter adjectiu: a Menorca *arbre revell*, i a Mall. *arbre arrevellit* «arbre mal llucat» (*Cost. Manc.* 1, 99, § 249).

Aquest mot és més conegut que enlloc com a propi de les Illes. Allà el trobem també amb particular difusió toponímica: *Es puig des řavél*, en els afores de Ciutat (a Son Quint d'Establiments, 1964); homònim a Calvià, on me l'explicaven «un řavél vol dir 'un rebrot d'olivera'» (1964), a Menorca hi ha *s'Illa des řavéls* dins el Port de Fornells (1964). Car allà ho prenen sobretot com el rebrot d'ullastre, i hi ha la dita proverbial «es *revells* tornen *uastres*» (Camps Merc, *Folkl* 1, 286; *BSAL* VIII, 92a).

Però també s'usa o s'ha usat cap al CpTarr. i l'Emp. En alguns punts del Princ. hi ha repercussió de la lí-³⁰ quida: *rebrell* 'mamador de l'olivera' o sigui rebrot que neix cap a la soca, rebassa o arrels (*CostManc.* 1, 155, § 608). A l'Empordà es deuen haver usat les dues variants, car entre Siurana i l'Estany de Vilacolum hi ha un indret dit *al řabrlá*,² però a Siurana vaig sentir el regressiu *alz řabrlá* de les oliveres, que m'explicaren com «els bords» (1958).

A penes s'ha parlat mai de l'etimologia de *revell*. Sembla que Moll (que en el *AlcM* s'absté de dir-ne res) havia pensat en un derivat del ll. *VELLUS* 'velló de llana', car crida l'atenció sobre *revell* 'floc de cabells embullats', i a l'*AlcM* fa d'aquest un article a part (*revell* III) com a acc. arrelada a Menorca. Però en realitat no hi havia necessitat de separar-lo: el canvi de sentit s'explica per la forma del *revell*. Com exposa un savi col·laborador menorquí del *BSAL* el *revell* és «ace-⁴⁵ buche achaparrado, de copa espesa y enrevesada; por extensión todo abrojo o arbolillo de copa espesa y enmarañada: cabellera crespá, enrevesada, sin peinar» (*BSAL* VIII, 92a).

La primera documentació del nostre mot no és gaire antiga: «la Verge de Pollença fou trobada darrera un *revellet*», S. XVIII, *DAG*. En el CpTarr. amonesten «quisvulla tallarà las branchas de *ravell* ---», l'a. 1752 (Dan. Recasens, *La Secuta*, 72). Però jo sospito que el mot ja va existir des d'abans de l'arabització de Granada, i que allí, per ultracorrecció de l'arabisme *p > b* degué ser assimilat per l'àrab granadí, on sembla haver-hi hagut un *rapél* amb el sentit com 'tany, rebrot': tan assimilat que damunt d'ell es creà un verb⁶⁰

rapél: «echar las plantas otra vez: *nirapél, rapel, rapél*», *PALC.*, 211.1.

DERIV.: Ultra el citat coll. *Revellar* (supra), el dim. *revellet*: el de la Verge de Pollença (supra); Can *řavéřot* en els afores SE. d'Artà, amb l'explicació «vol dir un ullastre mal fet» (1963).

¹ Altres paronímies, i en part alguna interdependència, en uns altres mots. M'assenyalen *rebaldar* tr. o *rebaldar-se* 'gronxar', 'gronxar-se', a la rodalia N. de Lleida: «m'agrada *rebaldar-me* amb aquesta corda», i *rebaldador* 'gronxadora' «lo rebaldador del jardí agrada molt als xiquets» (JBpta. Xuriguera, 1964). Aquí, més que res, anem amb *baldar* les *campanes* (*BDC* XVIII, 54) 'fer-les redoblar', probablement *VOLUTARE* (veg. *DECH*, *BALDAR*, nota 3). A Tor de Vall Ferrera *rebaldar* 'reblar' (*BDC* XXIII, 305b). No sé si hi ha relació amb el cognom cat. *Revellat* o *Rebatllat*, i l'it. *Rebagliato* — ² Col·lectiu molt difós: *Cova des Ravellà* a Son Carabassa, Menorca; en els afores de St. Lluís de Men. *es řavéřá*, que m'expliquen «perquè està gornit de *güástrás*». Un paratge cap a la punta NO. de l'illa de Cabrera, es diu *es řavéřá* = *Cap des Revellar* Mascaró 46E5 (el mapa Despuig hi posa *Rebollar* inexactament). A Monells d'Emp. (tocant a la isoglossa *yl > i/l*, llocs on fàcilment es produeixen tals irregularitats) és possible que s'hagi dit *revel* per *revell* (però ja hem vist que a les Illes és amb *l* i no pas *i*, pertot), car hi ha una partida *El Revlà*.

Rebenc, com a terme nàutic a penes es pot considerar català: per al cast. *REBENQUE*, vegeu *DCEC/DECH* *Rebent*, V. *rebre* i *rabent*

REBENTAR, mot comú al català amb el port. *re-bentar* i cast. id. (mal grafiat avui *reventar*, només des del S. XVIII), d'origen incert; tanmateix el sentit antic sembla haver estat 'aparèixer, sortir, de cop i volta i impetuosament', i és ben probable — i d'acord amb això — que vingui d'un ll. vg. *REPENTARE d'aquest significat, derivat del ll. *REPENTE* 'sobtadament'. □ 1.ª doc.: 1558.

En la defensa de Ciutadella contra els turcs (1558) «stant lo dit Regent al Bastió, tirant una pessa de les nostres, aquella *rebentà* y dos trossos de bronze feriren lo dit Regent» (*BABL* II, 78); o en la cita que dóna *AlcM* com la més antiga d'un cronista de Bna., del S. XVII: «caigué una bomba, que *rebentà* sobre la Escrivania major». L'aplicació avui més trivial, o sigui al cos humà o animal, com a tr. (o refl.) la trobem no gaire més tard: «la falsadat --- / destrossa, y destrossant troba posada, / per fer-nos *re-bentar* lo cor y mel-sa, / fent que fortuna 'ns sia a tots adversa, / y veritat també vituperada», Ant. de Verí, a. 1623 (JMBover, *BtEscrBal.* II, 497; VIII, 2.2) En els Ports Ibèrics: «si minge coscollina, se *rebente* lo bestiar» (El Boixar, 1961).

El mot ha tingut *-b-* (no pas *-v-*), sempre i en totes tres llengües hispàniques. Grafia que en la nostra no ha vacil·lat, i menys en els parlars que distingeixen els